education

Department:
Education
REPUBLIC OF SOUTH AFRICA

NATIONAL SENIOR CERTIFICATE

KEREITE YA 12

SESOTHO PUO YA TLATSETSO YA BOBEDI (SAL)

PAMPIRI YA 1 (P1)

PUDUNGWANA 2008

MATSHWAO: 120

NAKO: Dihora tse 2

Pampiri ena e na le maqephe a 15.

DITAELO HO MOHLAHLOBUWA

1. Pampiri ena e arotswe dikarolo tse nne, e leng:

KAROLO YA A:	Tekokutlwisiso	=	30
KAROLO YA B:	Kgutsufatso	=	10
KAROLO YA C:	Thutapuo le tshebediso ya puo	=	60
KAROLO YA D:	Dingolwa	=	20

2. Araba dipotso TSOHLE.

3. Qala karolo e nngwe le e nngwe leqepheng le LETJHA, mme o sehe mola qetellong ya karolo e nngwe le e nngwe.

4. Tlola mola dipakeng tsa dikarabo tsa hao.

5. Ngola ka mongolo o makgethe mme o balehang.

6. Tsepamisa maikutlo haholo mopeletong le popong ya dipolelo tse nepahetseng.

KAROLO YA A: TEKOKUTLWISISO

POTSO YA 1

Potsong ena o nehilwe mefuta e mmedi ya ditema. Bala e nngwe le e nngwe ka hloko o nto araba dipotso tsohle tse hlahang tlasa tema ka nngwe.

TEMA YA 1

1.1 Bala tema ena e latelang mme ha o qetile o arabe dipotso tse e latelang:

Mehlodi ya metsi a rona

Metsi ke o mong wa mehlodi ya bohlokwa ya tlhaho Afrika Borwa. Mohlodi wa tlhaho ke ntho e hlahiswang ke tlhaho mme e ke ke ya hlabollwa ke motho. Dihlahiswa tse ding tsa tlhaho ke patsi eo re e fumanang difateng, mashala, ditaemane le kgauta eo re e tjhekang lefatsheng. Batho ba ke ke ba etsa dintho tse kang patsi, metsi, mashala, ditaemane ekasitana le kgauta. Tsena ke dimpho tseo re di fuweng ke tlhaho.

Re fumana metsi ho tswa puleng e tlatsang dinoka tsa rona kapa re ka tapa metsi ho tswa lefatsheng ka ho tjheka mekoti ya metsi. Ke batho ba mmalwa ba hlokomelang hore Afrika Borwa ke naha e ommeng mme metsi ke leqeme. Ho na le bahlalefi ba dumelang hore dilemong tse leshome ho isa ho tse mashome a mabedi ho tloha jwale, metsi e tla ba leqeme bakeng sa batho ba naha ena. Ka hona, re lokela ho hlokomela metsi mehloding ya yona le ho a sebedisa ka tekanyo.

Dithaba tsa Drakensberg tse haufi le naha ya boahisane le rona ya Lesotho, di fumana dipula tse matla nakong ya pula. Nakong ya kgale, metsi ana a mangata a ne a phallela ho ya lewatleng mme a sa sebediswe ke motho. Naha ya rona e ile ya dumellana le naha ya Lesotho ho aha letamo le leholo nokeng e phahameng ya Madibamatsho dithabeng haufi le tulo e bitswang Katse. Letamo la Katse ke karolo ya *Lesotho Highlands Water Scheme*, mme kajeno metsi a Afrika Borwa a tswa naheng ya Lesotho.

Dilemong tse ngata, batho ba dulang metseng ya mahaeng ba ne ba na le bothata ba metsi. Batho ba tsamaya dibaka tse telele mme ba ema mela e melelele dihoreng tse ngata e le hore ba tlatse dikupu tsa bona tsa metsi. Ba lokela ho jara dikupu tse boima tsa metsi ho ya matlong a bona bakeng sa ho pheha, ho hlatswa le ho itlhatswa. Ha mmuso o motjha o nka puso ho tloha ka selemo sa 1994, o ile wa qala ka lenaneo la Kahobotjha le Ntshetsopele (RDP). Ditlhaku tsena RDP, di emetse *Reconstruction and Development Programme* ka Senyesemane mme di fetolelwa e le Lenaneo la Kahobotjha le Ntshetsopele Sesothong. Sepheo sa mmuso ka lenaneo lena ke ho fana ka dipompo tsa metsi bakeng sa ntlo e nngwe le e nngwe naheng ya rona. Ka selemo sa 1999 mmuso o fane ka dipompo tsa metsi ho matlo a ka hodimo ho miliyone metseng ya mahaeng.

Letona la Ditaba tsa Metsi le Meru le hlokometse hore haeba ho nama ha difate tseo tse hlaha ho sa fele, ho tlo bolaya dinoka tsa rona. Letona ke ha le qala lenaneo la RDP. Porojeke ena e fana ka makgolokgolo a mesebetsi ho batho ba hlokang mesebetsi ba lefellwang ho fedisa dimela tsena tse hlaha tse fumanwang mabopong a dinoka. Batho bana ba ka fumana tjhelete ho phedisa malapa a bona; hape ba ba le seabo sa ho hlokomela mehlodi ya metsi a rona.

[E qotsitswe le ho lokiswa ho tswa bukeng ya *Motheo*: 1999 AS Motsei]

DIPOTSO:

1.1.1 Mmuso o motjha wa demokrasi o bile pusong ho tloha ka selemo sefe? (1)

1.1.2 Fana ka dihlahiswa tse THARO tsa tlhaho. (3)

1.1.3 Metseng ya ditoropo baahi ba lefella metsi kgwedi le kgwedi. Na o bona e le tshwanelo ho etsa jwalo? Tshehetsa karabo ya hao. (3)

1.1.4 Phapang ke efe pakeng tsa baahi ba mahaeng le ba ditoropong bakeng sa phumantsho ya metsi? (2)

1.1.5 Na see se bolelwang polelong e latelang ke nnete kapa mafosisa?

Dimela tse hlaha tse tswang mose ho mawatle di sebedisa metsi a mangata naheng ya rona. (1)

1.2 Dipotsong tse latelang o filwe dikarabo. Tlatseletsa polelo ka nngwe ka karabo e nepahetseng ka ho fetisisa. Ngola nomoro le alfabete feela.

1.2.1 Dithaba tsa … di fumanwa haufi le naha ya Lesotho.

A Himalaya.
B Mount Everest.
C Kilimanjaro.
D Drakensberg. (1)

1.2.2 Re aha matamo ka hara dinoka hobane re batla ho …

A sesa ka hara matamo.
B sebedisa metsi pele a fihla lewatleng.
C tshwara ditlhapi ka matamong.
D boloka metsi. (1)

1.2.3 Letamo la Katse le fumanwa …

A Gauteng.
B Vereeniging.
C Freistata.
D Lesotho. (1)

1.2.4 Lenaneo la RDP le …

A file makgolokgolo a batho mesebetsi.
B tlisitse ditaemane, kgauta, patsi le metsi.
C entse hore batho ba eme mela e melelele ho batla metsi.
D hlokometse difate le metsi hore di be teng. (1)

1.2.5 Haeba re batla ho sireletsa dinoka tsa rona, re lokela ho …

A sebedisa metsi a tjhekilweng mekoting feela.
B aha matamo a mangata.
C bolaya dimela tse hlaha tse namelang ka hara tsona.
D ba le diporojeke tsa RDP. (1)

1.3 Fana ka lentswe le le LENG bakeng sa sehlotshwana sa mantswe a ntshofaditsweng dipolelong tse latelang. Kgetha lenaneng lena la mantswe. Ngola nomoro le karabo feela.

bafutsana; dihlahiswa tsa tlhaho; lewatle; batho; dimiliyone; matamo

1.3.1 **Banna, basadi le bana** ba lokela ho boloka metsi. (1)

1.3.2 Afrika Borwa e thuswa haholo ka metsi ke **batho ba ahileng naheng** ya boahisane ya Lesotho. (1)

1.3.3 Re lokela ho baballa **metsi, ditaemane, patsi, kgauta le mashala**. (1)

1.3.4 Porojeke ena e fana ka mesebetsi ho **batho ba hlokang**. (1)

1.3.5 Mmuso o lokela ho aha **dibaka tseo ho bokellwang metsi ho tsona** e le ho ka thusa setjhaba nakong tsa komello. (1)

TEMA YA 2

1.4 Boha tema ena e latelang ka hloko o nto araba dipotso tse e latelang:

Chakalaka ke tatso e ntjha ya Afrika Borwa mme Lucky Star Pilchards e nang le Chakalaka ke motswako wa tatso e tletseng dinoko le diprotheine.
Ke dijo tse felletseng tse ka kotikoting. Di futhumatse o di tshole le setampo, papa, pasta kapa reisi.
O ka bula kotikoti wa tshela dijo hodima di-rolls bakeng sa dijo tse hlabosang ka motsotswana feela.
Lucky Star Pilchards e nang le Chakalaka – naledi e ntjha ka khabotheng ya hao.

[E qotsitswe makasineng ya *BONA* ya 2001: 104]

DIPOTSO:

1.4.1 Ke sejo sefe se bapatswang temeng e ka hodimo? (1)

1.4.2 Sejo see se ka jelellwa le dijo dife? Bolela tse PEDI feela. (2)

1.4.3 Lebitso la thekiso leo sehlahiswa see se bapatswang le tsebahalang ka lona ke lefe? (1)

1.4.4 Sejo see sa 'Lucky Star Pilchards' se tshetswe ka hara eng? (1)

1.4.5 Ke eng tse PEDI tseo o di fumanang tatsong e hlahiswang ke motswako wa Chakalaka? (2)

1.4.6 Chakalaka ke tatso e ntjha e fumanehang naheng efe? (1)

1.4.7 Ho ya ka kutlwisiso ya hao, ke eng se ka etsang hore moreki a etse *dijo tse hlabosang ka motsotswana feela*? (2)

MATSHWAO OHLE A KAROLO YA A: 30

KAROLO YA B: KGUTSUFATSO

POTSO YA 2

Bala ditaba tsa tema e latelang, ebe o di kgutsufatsa ka mantswe a hao a ka bang 50 ho isa ho a 60 ka dintlha tse SUPILENG tse fupereng mehopolo ya sehlooho e hlalosang botho le bophelo ba Kgopotso. Bontsha palo ya mantswe ao o a sebedisitseng qetelong ya kgutsufatso ya hao.

Enwa e ne e le Kgopotso Mmadikgetla, ngwanana ya dilemo di le leshome le metso e tsheletseng. Ngwanana ya tsebang ho itlhokomela, ya tsebang ho itlhatswa. O ne a se botle ba ho tsotwa feela, seemo sa hae se ne se boheha. Ha a tsamaya, a bua, a bina, o ne o tla tiisa hore o di tswela sekolong. Ha se feela, mmae o ne a mo rutile, ngwanana a ritetswe e le ka nnete.

O ne o ka babatsa Kgopotso ha a tjeka tantsheng, a tantsha ka bolokolohi moradi wa Mmadikgetla. O ne a atisa ho tantsha le mora Phokang e mosesane seka letletleruane. Kgopotso o ne a rateha e le ka nnete, motho o ne a bona hore bana babo ba bashanyana ba ne ba sa tshwane le yena. Ke nnete batho ha re tshwane re se meno. Le ha ho le jwalo, o ne a ba rata.

Sekolong, dipapading le hohle moo a yang o ne a kgathatswa ke methaka, e ipatla. O ne a sa ba hane bohlaswa, empa o ne a bososela feela a arabela ka lentswe le bonolo a re: 'Ke a kgolwa ha o tsebe hore ke utlwana le Thwabala, mora mosuwe Kgaile.'

Ka nnete o ne a tshwere bothata ngwana batho. Taba e utlwisang bohloko ke ho re o ne a sa kgarumele bahlankana bana, empa o ne a bua hantle a ikokobeditse. Ba bang ba ne ba sa kgolwe le ho re o ba hanne, ba boele ba kgutle ho tla ikutlwisa bohloko.

[E qotsitswe le ho lokiswa ho tswa bukeng ya *Setsokotsane sa etsa Moferefere,* 1992, Mohapi TWD]

MATSHWAO OHLE A KAROLO YA B: 10

KAROLO YA C: THUTAPUO LE TSHEBEDISO YA PUO

POTSO YA 3

TEMA YA 1

Bala tema e latelang ka kutlwisiso le ka hloko o nto araba dipotso tsa thutapuo tsohle tse thehilweng hodima yona.

Ho thwe motsaneng o mong ho ne ho na le mosadimoholo a dula le ditloholo tsa hae tse pedi. Mosadimoholo e ne e le motho ya mafolofolo ka tsela e makatsang. Ha e le ditloholo tsona di ne di le botswa haholo.

Ka mehla ba ne ba lokela ho tsoha e sa le ka meso hoba sekolo se le hole le lapeng la bo bona. Mosadimoholo a nahana hore a ba rekele tshupanako ya tleloko e tla ba tsosa hantle ka nako. Mookgo le Ntaoleng ha ba ka ba thabela taba ena. Ba ne ba korotla ka mehla ha tshupanako e lla hore ba tsohe ba itokisetse ho ya sekolong. O ne o tla fumana ba topotse melomo ba bile ba halefela mosadimoholo wa batho.

Ba qetella ba bile ba hloile tshupanako e se nang molato. Qetellong ba dula fatshe ho nahana hore na ba ka etsang ka yona hoba e ba sitisa ho robala ha monate. Yaba Ntaoleng o loha leano la ho re ba nke tshupanako ena ba e lahlele nokeng ka metsing ha ba eya sekolong. Ka mokgwa ona ba tla robala ha monate ho se na tshupanako e ntseng e ba kgathatsa. Bona ba ne ba nahana hore ba bohlale, athe ha ho jwalo.

Pelo ya mosadimoholo ya utlwa bohloko haholo hobane o ne a rata tshupanako ena. Mosadimoholo o ne a ipotsa dipotso di hana ho fela. Na bana baa ba tseba seo ba se etsang? Ba fela ba entse ntho e mpe e le ruri. Ka nnete ba tla otlwa.

[E qotsitswe le ho lokiswa ho tswa bukeng ya *Kgoro ya Puo,* 1996*:* Hlabela M le Kganakga-Botha M]

DIPOTSO:

3.1 Fana ka lentswe le latolanang (lelatodi/antonime) le ngotsweng ka botsho mme o le sebedise polelong ya hao.

Mosadimoholo o ne a se a le siyo, a se a iketse boyabatho ha tsena di ne di etsahala. (2)

3.2 Lentswe '*sekolong*' le sebedisitswe e le lehlalosi la sebaka polelong ena; '… ba tsohe ba itokisetsa ho ya **sekolong**'. Ngola lentswe le ka masakaneng sebopehong sa **lehlalosi la sebaka** ho phethahatsa moelelo wa polelo ka nngwe ho tsena tse latelang. Ngola karabo feela.

3.2.1 Barwetsana ba ile ba fela ba ntsha tshupanako (ntlo) eo ya bo bona mme ba e lahlela mangopeng kwana. (1)

3.2.2 Taba ena ha e fihla (mosadimoholo) e ile ya mo utlwisa bohloko haholo. (1)

3.3 Polelo ena, '*Mookgo le Ntaoleng ha ba ka ba thabela taba ena*' e temekisong ya kganyetso/tatolo. Fetolela dipolelo tse latelang tatolong/kganyetsong.

3.3.1 Ho jwalo. (2)

3.3.2 Mosadimoholo o ne a kgenne. (2)

3.4 O filwe dipolelo tse pedi potsong ka nngwe ho tse latelang. Kopanya dipolelo tsena tse pedi potsong ka nngwe ho bopa polelo e le nngwe feela. Ipopele dipolelokopane ka ho sebedisa makopanyi ao o a filweng potsong ka nngwe.

3.4.1 Mosadimoholo o ile a ba rekela tshupanako. Ba ne ba fihla morao ho nako sekolong (hoba). (2)

3.4.2 Banana bana ba ne ba sa tsohe. Tshupanako eo e ne e ka lla. (le ha) (2)

3.5 Lentswe '*motsana*' ke nyenyefatso mme le supa bonyenyane ba motse. Ngola nyenyefatso ya lentswe lena le ngotsweng ka botsho mme o le sebedise polelong ya hao.

Nako eo banana bana ba e sentseng e bohlokwa. (2)

3.6 Polelong ena, '*Bona ba ne ba nahana hore ba bohlale*', lentswe '**bona**' ke leemedi hoba le emetse lebitso 'banana'. Fana ka leemedi le hlokehang polelong ka nngwe ho tsena tse latelang. Ngola karabo feela.

3.6.1 Pelo ya mosadimoholo … e ne e le bohloko. (1)

3.6.2 Ha e le ditloholo tsena … di ne di sa natse ketso eo. (1)

3.7 Polelo ena '*Na banana baa ba tseba seo ba se etsang?*' ke potso. Sebedisa mabotsi ao o a filweng ka masakaneng mme e be o fetolela dipolelo tse latelang hore e be dipotso.

3.7.1 Banana ba qetelletse ba hloile tshupanako. (na) (2)

3.7.2 Banana ba qetelletse ba bile ba hloile tshupanako. (hobaneng) (2)

3.8 Polelong ena '*Ba fela ba entse ntho e mpe e le ruri* ', lentswe 'e mpe' ke lekgethi. Bontsha moelelo wa dipolelo tse latelang ka ho ngola lentswe (lekgethi) le ka masakaneng sebopehong se nepahetseng.

3.8.1 Tshupanako e ne e lla nako (-lelele) pele banana ba tsoha. (2)

3.8.2 Leano (-holo) la bona e ne e le ho lahla tshupanako eo. (2)

3.9 Polelo ena, '*Ka nnete ba tla otlwa*' e ho boetsuwa. Ngola dipolelo tse latelang hape empa o qale polelo e nngwe le e nngwe ka lentswe le ngotsweng ka botsho.

3.9.1 Banana ba ne ba hloile **tshupanako**. (2)

3.9.2 Tshupanako e hlopha **banana**. (2)

3.10 Polelo ena, '*Ka nnete **ba tla** otlwa*'' e supa nako e tlang kapa lekgathe letlang ho boetsuwa. Ngola polelo ena e latelang e le ho lekgathe letlang.

Banana ba halefela mosadimoholo wa batho. (2)

3.11 Hlahlobisisa tema ena o onto araba dipotso tse tla botswa tlasa yona.

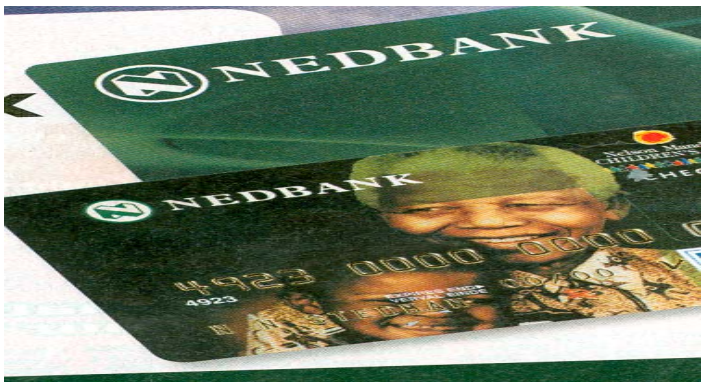

Ho bula Transactor akhaonto ya ha Nedbank ho o bolokela disente

Erekaha sente ka nngwe ke ya bohlokwa, o ke ke wa thabela ho lefella ditjeho tsa banka.
Bula akhaonto ya Nedbank Transactor mme o natefelwe ke ditefello tse tlasetlase tsa banka SA – o thuse le ba bang ho etsa jwalo.

[E qotsitswe ho tswa makasineng wa *BONA*, Mphalane 2006]

3.11.1 Ke ka lebaka la eng ha mongodi wa papatso ee a sebedisitse puo e reng, '… *o ke ke wa thabela ho lefella* …' mme bohlokwa ba tshebediso ya puo ka tsela ee ke bofe? (3)

3.11.2 Ho ya ka tema ee, ke eng se ka o bolokelang tjhelete? (2)

3.11.3 Ho ya ka kutlwisiso ya hao, lentswe 'tlasetlase' le sebedisitswe ho hlalosa eng? (2)

3.11.4 Akhaonto ee e ka bulwa bankeng efe? (1)

3.11.5 Akronimi ee, SA e emela eng ho ya ka tshebediso ya yona papatsong e ka hodimo? (2)

[40]

POTSO YA 4

TEMA YA 2

Bala tema ena e be o e ngola hape empa o se o lokisitse diphoso tsohle tse hlahellang ho yona, ho kenyeleditswe le matshwao a puo.

4.1 mookgo ha a mbuise hobane o re o tsibile hore ke nna ya bolelletseng nkgono tsa tshupa nako e lahlehileng ke eng se mo belaetsang hore ke nna ya entseng ketso e jwalo taba ena e lokela ho lukiswa e sa le jwale. (10)

4.2 Bala tema ena e latelang ka hloko, e be o araba dipotso tse itshetlehileng kutlwisisong ya hao ya yona. Hona ke karolwana feela ya tema e qotsitsweng:

Monghadi

Ho sa finyelle ha Thabo sekolong (Kereite ya 12)

Ke o tsebisa mona hore ngwana, Thabo Lenong a ke ke a finyella sekolong hosane (ka Labohlano) ka lebaka leo nke keng ka le qoba.

Thabo o lokela ho tsamaya le nna ka letsatsi le boletsweng ho ya kwana Thekong. Ha ke kgone ho ikgannela hoba ke robehile leoto. Ke tlameha ho ya bona ngaka ya ka sebakeng seo, mme ke letsatsi leo ke le filweng.

Ke mohau ho mo sitisa mosebetsing wa hae. Nka thaba haholo ha a ka romellwa mosebetsi wa letsatsi leo, e le hore a tle a o etse le yena. Neheletsa Afrika mosebetsi oo.

DIPOTSO:

4.2.1 Mofuta oo wa tema o bitswa eng? (1)

4.2.2 Ho ya ka tsebo ya hao, mofuta oo wa tema o ngolwa ha ho le jwang? (2)

4.2.3 Bolela sehlooho sa ditaba seo tema ena e itshetlehileng ho sona. (1)

4.2.4 Ho ya ka kutlwisiso ya hao, ditaba tsena tsa tema ee di reretswe mang? (2)

4.2.5 Mongodi wa tema ee o amana jwang le 'Thabo' ho ya ka kutlwisiso ya hao? (2)

4.2.6 Ho ya ka wena, lebaka la mongodi le ke keng la qojwa ke lefe? (2)
[20]

MATSHWAO OHLE A KAROLO YA C: 60

KAROLO YA D: DINGOLWA (palekgutshwe)

MAKUMANE A THATA A BOPHELO – J.M. Maqubela

Dipotso tsohle tsa Karolo ya D di theilwe hodima buka e le nngwe. Ho botsitswe dipotso tse pedi empa o lokela ho araba e le NNGWE feela. Kgetha Potso ya 5 kapa Potso ya 6.

ELA HLOKO:
Ha o kgetha potso e itseng araba dipotswana tsa yona KA BOBEDI.
Mohlala: Haeba o kgetha ho araba POTSO YA 5, o lokela ho araba dipotswana tse hlahang ho ya 5.1 le ho ya 5.2 ka bobedi.

POTSO YA 5

5.1 Bala qotso ena e be o araba dipotso tse e latelang:

Naleng tsa Phakwe

Kaekae ka phaphama borokong. Ka sehwa ke letswalo mme ka tlolela hodimo. Ke ne ke leka ho baleha tlhaselong ena e sehloho. Motho a nkgatella fatshe a bile a re ke kgobe matshwafo. Ka raha leoto empa le teng ka hloleha. Ka leka ho nahana le ho iphumana. Ka morao ho nakwana, monahano wa ka wa mpolella hore jwale ke se ke le lehodimong. Ke ne ke le kganyeng e bosweu ba lehlwa. Monna ya tenneng diphahlo tse tshweu o ne a le haufi le nna. Empa ho e na le hore ke thabele ho ba lehodimong, ka nyahama pelo ha ke hopola hore bana ba ka ba setse lefatsheng e le dikgutsana tse hlokang ntata tsona. Ke ne ke hlologheletswe ho ka ba le bona la ho qetela. Ke sa nahana jwalo, ka fihlelwa ke boroko bo neng bo fihla butlebutle.

[E qotsitsiwe le lokiswa ho tswa bukeng ya J.M. Maqubela, '*Makumane a thata a bophelo*']

DIPOTSO:

5.1.1 Motho enwa o ne a le hokae ha a phapama borokong tjee? (1)

5.1.2 Ho ne ho etsahetse eng hore a iphumane a le tulong ee? (2)

5.1.3 Ha motho a '*sehwa ke letswalo*' ke ha a le jwang?. (2)

5.1.4 Motho eo o dutse dikgwedi tse kae sebakeng seo? (1)

5.1.5 Lebitso la motho enwa ke mang mme o dula sebakeng sefe? (2)

5.1.6 Fana ka mabitso a bana ba hae ba babedi? (2)

5.2 Bala qotso ena mme o arabe dipotso tse e latelang:

Mpho e makatsang

Ka mehla Mmakutullo a kopa hore Tlaleho a mo hlalosetse ka se ka lebokoseng la mpho ya Teboho empa le ka ona makgetlo ana a mangata a nna hamela letanteng. Teboho le yena a nna a leka jwalo ka mmae empa le yena a nna a tsoma hlapi thabeng. Qetellong Tlaleho a boela a ba hlalosetsa hore haeba Teboho a ke ke a fihlella sepheo seo a itlamileng ka sona, mpho eo e tla fetisetswa sekolong sa bana ba kojwana di mahetleng. Le ho re le sona sekolo seo se tla nne se abe mpho eo ka sona sepheo seo Teboho a rerileng ho se fihlella. Tlaleho a nna a tsitlallela ho se phatlalatse mpho ena eo e leng lekunutu.

[E qotsitsiwe le ho lokiswa ho tswa bukeng ya J.M. Maqubela, '*Makumane a thata a bophelo*']

DIPOTSO:

5.2.1 Ke sepheo sefe seo Teboho a neng a itlamme ka sona? (2)

5.2.2 Hlalosa dimpho tse pedi tse neng di le ka lebokoseng leo? (2)

5.2.3 Sekolo sa bana ba kojwana di mahetleng ke se jwang? (2)

5.2.4 Teboho o kgothalleditswe ke eng ho nkela lekala la botitjhere? (2)

5.2.5 Lekala leo o le entse sekolong sefe, se motseng ofe? (2)
[20]

POTSO YA 6

6.1 Bala qotso ena mme o arabe dipotso tse e latelang:

Hobaneng mme?

Moahlodi a kwala nyewe nako e ka etsang hora. Ya boela ya kopana empa kgetlong lena e ne e kenela ho tla diha kahlolo. Molahlehi o ne a se na molato. A kgutlisetswa ditokelo tsa hae tsa boahi ba naha ena e ntlenyana ya Afrika Borwa. Molahlehi, Mmamolahlehi, mosadi wa Molahlehi Refilwe, le bana ba kgutlela lapeng ka thabo e kgolo. Ba tsamaya ba bile ba tshwarane ka matsoho.

[E qotsitsiwe le lokiswa ho tswa bukeng ya J.M. Maqubela, '*Makumane a thata a bophelo*']

DIPOTSO:

6.1.1 Molahlehi o hlahetse kae? (1)

6.1.2 Ke bopaki ba mang bo ileng ba pholosa Molahlehi? (1)

6.1.3 Molahlehi o ne a qoswa ka molato ofe? (2)

6.1.4 Bopaki ba mmuso nyeweng ena ke bofe? Nehelana ka dintlha tse pedi. (2)

6.1.5 Ke ketso efe ya kgethollo e ileng ya etswa ho baahi ba Dindela? (2)

6.1.6 Ho ne ho tlile jwang hore Molahlehi a qetelle a dula Lesotho? (2)

6.2 Bala qotso ena mme o arabe dipotso tse e latelang:

Sello le bophelo

Ke kgwedi tse nne Sello a tswile mosebetsing. Ka mehla o ne a tsohella difaboriking tse fapaneng ho ya batla mosebetsi empa katleho e le hole le yena. Lapeng lena ho ne ho se ho hulwa ka thata. Tjheletenyana e neng e bolokilwe e se e hasantswe mekitlaneng. Ntlo, setofo le diaparo ho sa setse matsebetsebe a ditjhelete. Tjhelete e ne e sa tla hlola e hlaha kae?

[E qotsitsiwe le lokiswa ho tswa bukeng ya R.H. Moeketsi, '*Bokgeleke ba Basotho*']

6.2.1 Sello o ne a dula motseng ofe? (1)

6.2.2 Lebaka le entseng hore a lelekwe mosebetsing ke lefe? (2)

6.2.3	Hobaneng a ne a sokola ho fumana mosebetsi?	(2)
6.2.4	Ke batho bafe ba babedi ba ileng ba mo thusa ho fetola bophelo ba hae?	(2)
6.2.5	Ke dimpho dife tse pedi tseo a ileng a di abela batho bao?	(2)
6.2.6	Lebitso la mosadi wa Sello ke mang?	(1)
		[20]

MATSHWAO A KAROLO C: 20

MATSHWAO A PAMPIRI ENA KAOFELA: 120